

■ BEĻĢIJAS LATVIEŠU ziņas

WWW.LATVIEŠI.BE LATVIEŠU BIEDRĪBAS BEĻĢIJĀ LAIKRAKSTS

NOVEMBRIS
2021

Nr.38

Mazo Briseles latviešu deju svētki norisinājās šī gada maijā tepat Briselē, bērniem dejojot pilsētas parkos un laukumos. Šo procesu filmējot un video nosūtot svētku organizatoriem uz Rīgu, tika veidoti e-Deju svētki, kas tālāk plaši tika atspoguļoti gan sociālajos tīklos, gan dažādos medijos.

FOTO - DAGNIJA MARTINSONE

Līdz ar to gan deju svētkiem atmiņās, gan vēsturei šis pandēmijas laiks būs saistīts ar deju prieku un patīkamu savijojumu, kad pēc gandrīz gadu ilgas nedejošanas atkal satikās, uzvilka savus tautastērpus un dejoja. Dejojot gan saulainās, gan arī mazliet lietainās dienās, tika gūtas sajūtas, ko nespēja izbaudīt ne obligātās sejas maskas, ne epidemioloģiskā situācija ar stingriem ierobežojumiem. Dejošana parkos bija jauna pieredze, un šie e-Deju svētki deju svētkus vēlreiz cieši saistīja, motivēja, un radīja prieku gan sev, gan saviem tuvuajiem, gan arī ko paliekošu vēsturei – #CitādusSvētkus.

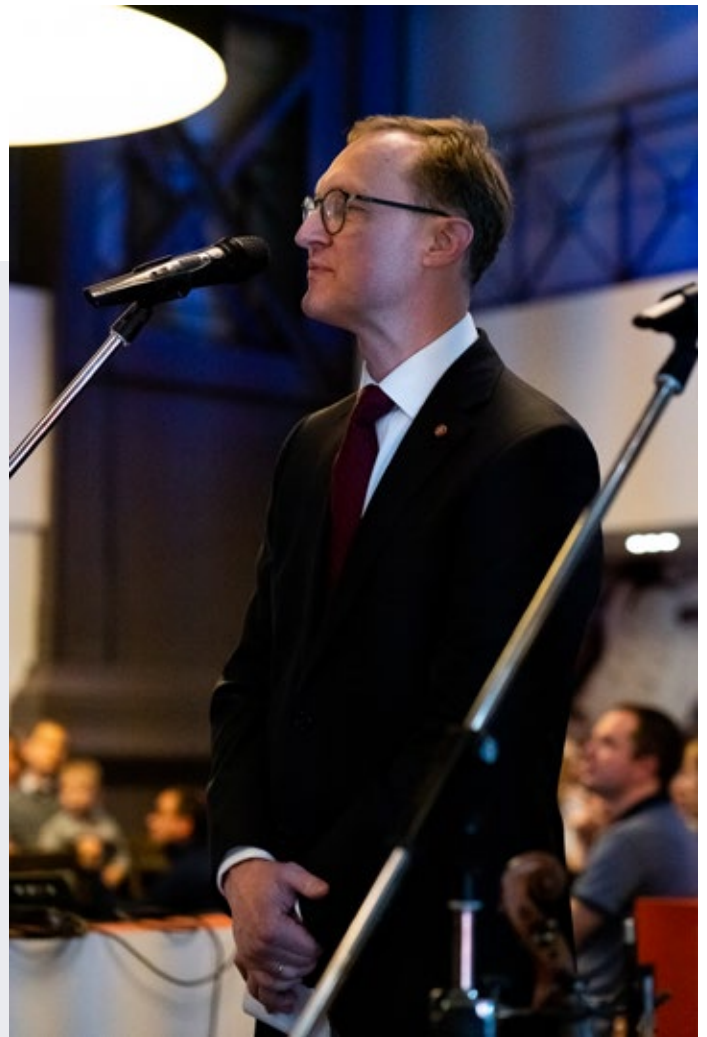

Sirsnīgs sveiciens visiem Beļģijas un Luksemburgas latviešiem 18. novembra svētkos!

Latvija ir mūsu valsts. Mūsu priekšgājēju dibināta un šodienas paaudzēm nodota ar vienu uzdevumu – neatkarīgi no mūsu mītnes vietas kopā veidot Latviju par labāko vietu, kur dzīvot mums, mūsu bērniem un nākamajām paaudzēm.

Šis ir arī Latvijas Ārlietu dienesta un vēstniecības Beļģijā pamatuzdevums. Esmu gandarīts par iespēju pildīt Latvijas vēstnieka Beļģijā un Luksemburgā pienākumus. Šis ir Eiropas integrācijas kodola valstis. Tās atrodas Eiropas centrā ne tikai ģeogrāfiski. Būt Eiropas kodolā nozīmē iesaistīties Eiropas valstīm svarīgākajos stratēģiskajos projektos – Šengenas sadarbība, kopēja valūta Eiro un NATO kolektīvās aizsardzības sistēma. Nākotnē tas nozīmē tautsaimniecību pāreju uz apkārtnējai videi draudzīgu saimniekošanas veidu. Kodols nozīmē arī savstarpēju uzticību un gatavību garantēt savstarpējo drošību. No šī gada beigām Beļģijas Gaisa spēku lidmašīnas jau vienpadsmito reizi nodrošinās Latvijas gaisa telpas drošību. Savukārt Luksemburga ir iesaistījusies bijušo padomju militāro bāzu vides attīrīšanā Latvijā. Latvijai, tāpat kā Beļģijai un Luksemburgai ir svarīga cilvēktiesību un tiesiskuma normu ievērošana. Vērtības, kuras lielai šodienas Latvijas iedzīvotāju daļai bija liegtas. Šajā Eiropas kodolā tagad atrodas arī Latvija.

2021. gads ir Latvijas un Beļģijas diplomātisko attiecību simtgades gads. Nākamgad apritēs 100 gadi kopš Latvijas un Luksemburgas valstiskās sadarbības sākuma. Trīs valstu vēsturē varam atrast daudz kopīga. Vēls valstiskuma tapšanas brīdis un lieli politiski ambiciozi sarežģīti kaimiņi.

Vēsturi ir labi zināt, bet starpvalstu attiecībās fokusam ir jābūt uz šodien un nākotni. Tur pastāv jaunas iespējas, kuras nepastāv vēsturē. Kas ir nākamais Latvijas uzdevums sadarbībā ar šīm divām valstīm? Atbilde ir vienkārša – konkrēta 21. gadsimtam atbilstošas divpusējās sadarbības izveidošana ar Beļģiju un Luksemburgu. Divpusējā sadarbība, kura palielina konkrētu ieguvumu šo valstu iedzīvotājiem un, kura veicina tādu daudzpusējo sadarbības formātu kā ES, NATO vai ANO nozīmi. Vēlos jums visiem no sirds pateikties par to, ka kopā radām šo jauno, 21. gadsimta Latvijas, Beļģijas un Luksemburgas sadarbības modeli.

Novēlu visiem jums un jūsu ģimenēm godam nosvinēt 18. novembra svētkus!

Andris Razāns

Latvijas vēstnieks Beļģijā un Luksemburgā

Sveicam Andru Baltmani

ar piešķirto augstāko valsts apbalvojumu –
Triju Zvaigžņu ordeni!

LEPOJAMIES!

Latvieši Beļģijā un Eiropā augstu novērtē režisores Andras Baltmanes entuziasmu un nesavtīgo ieguldījumu latviešu kultūras dzīves veidošanā. Daudzus gadus Andra ir amatiereteātra "sirsnīgais Briseles latviešu teātris" režisore, kā arī deju kopas "Briseles latviešu dejtāji" dibinātāja un vadītāja. Savu no pamatdarba Eiropas Komisijā brīvo laiku Andra ziedo latviešu diasporas kultūras un sabiedriskajai dzīvei, iesaistoties dažādu projektu īstenošanā kā scenārija autore, režisore vai vienkārši idejas atbalstītāja. Daudzi paliks spilgtā atmiņā:

- Pirmie Eiropas Latviešu kultūras svētki (ELKS) Briselē 2015. gadā (scenārija autore) un ELKS 2019. gadā Dublinā, Īrijā;
- Eslingenas Dziesmu svētku 70. gadadiena 2017. gada vasarā Vācijā;
- Viduseiropas Reģionālo kultūras svētku lielkoncerts Rozendālē, Nīderlandē, 2018. gada pavasarī;
- XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku ārvalstu latviešu deju kolektīvu koncerts "Cilvēks. Mūžs. Dimd" un koku koncerts „Cilvēks. Mūžs. Skan” Rīgā, 2018. gadā.

Andra, PALDIES par Tavu radošo un nesavtīgo darbu!

PALDIES!

Latviešu biedrība Beļģijā un "Beļģijas latviešu ziņas" vēlas pateikties visiem, kas ir palīdzējuši šī un daudzu citu avīzes numuru tapšanā vairāku gadu garumā!

**Šo numuru palīdzēja veidot,
savus stāstus lasītājiem uzticēja un dalījās ar fotogrāfijām:**

Irēna Aramina, Inese Akangbe, Andra Baltmane, Ieva Brinkmane, Pol Denys, Līga Driķe, Ilze Goldšteina-Yseboot, Dace Kalniņa, Iveta Kantrima, Ilze Kuniga, Marta Kolinsa Virse, Maija Liepiņa, Dagnija Martinsone, Ilze Milta, Uldis Neiburgs, Gerda Novika, Ģirts Ostrovskis, Sanita Ozoliņa, Andris Razāns, Jānis Rode, Lauma Rode, Anta Rutka-Kriškalne, Agnis Sauka, Linda Sīle, Hermīne Švalbe, Alma Ulmane, Kristīne Venšava-Goldmane, Guna Zaķe-Baltā, Nora Zeibote, Roberts Zīle.

DIPLOMATISKO ATTIECĪBU SIMTGADE

Latvija un Beļģija

2021. gads –

Latvijas un Beļģijas diplomātisko attiecību simtgade.

Latvijas Republikas vēstniecība Beļģijā

Šajā izdevumā turpinām iepazīstināt lasītājus ar interesantiem un, iespējams, mazāk zināmiem faktiem no Latvijas un Beļģijas divpusējo attiecību vēstures, šoreiz vairāk pievēršoties Latvijas un Beļģijas attiecībām pēdējo 30 gadu laikā.

LATVIEŠI PĒCKARA BEĻĢIJĀ

Ne pagātnē, ne arī mūsdienās Beļģijā neuzturas skaitliski lielākā latviešu diaspora. Tomēr Beļģijas latvieši vienmēr ir bijuši ļoti aktīva un pamanāma diaspora, kas darbojusies arī pēc Otrā pasaules kara un sniegusi lielu atbalstu arī pirmajiem atjaunotās Latvijas vēstniekiem Beļģijā.

Pēc Otrā pasaules kara Beļģijā darbojās Pētera Mantinieka kartogrāfijas institūts – uzņēmums, kuru **Pēteris Mantinieks** (11.10.1895.-15.03.1979.), viens no pionieriem kartogrāfijā, izveidoja pirmskara Latvijā. Balstoties uz Latvijā iegūto pieredzi, uzņēmums veiksmīgi tika atjaunots Beļģijā. Uzņēmumā ražotās kartes un atlasi 20. gadsimta piecdesmitajos gados izmantoti Beļģijas skolās. Uzņēmums pēc kara iespiedis arī latviešu autoru grāmatas.

Viens no Beļģijas Latviešu nacionālās komitejas dibinātājiem un priekšsēdētājiem, zvērināts advokāts **Kārlis Gulbis** (12.12.1904.-20.07.1973.), no 1951. gada 3. augusta pildīja Latvijas diplomātiskā dienesta vadītāja

K. Zariņa pārstāvja funkcijas Beļģijā un Luksemburgā. Pēc K. Zariņa nāves 1963. gada 5. maijā, K. Gulbis vērsās ar vēstulēm pie pilnvarotā lietveža Londonā Teodota Ozoliņa un pie jaunievēlētā diplomātiskā dienesta vadītāja Arnolda Spekkas, kurās juridiski pamatoja, ka Kārļa Zariņa pilnvarojums attiecībā par viņa iecelšanu ir spēkā arī pēc Kārļa Zariņa nāves. Tomēr 1964. gada beigās Kārlis Gulbis savu darbību izbeidzis.

LATVIJAS GODA KONSULI BEĻĢIJĀ

Nenovērtējamu piemesumu Latvijas un Beļģijas attiecību veidošanā un paplašināšanā, kā arī atbalstu vēstniecības ikdienas darbā sniedz Latvijas nozīmētie goda konsuli. Kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas Beļģijā nozīmēti 4 goda konsuli.

Nils Dālmans (*Niels Dahlmann*) bija pirmais nozīmētais Latvijas goda konsuls Beļģijā, un goda konsula pienākumus viņš pildīja no 1991. līdz 2014. gadam, līdz devās mūžībā. Par ieguldījumu Latvijas valsts labā 2001. gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Valters van Mehelens (*Walter Van Mechelen*) goda konsula pienākumus pildīja no 1992. gada līdz 2015. gadam. No 2016. gada Latvijas goda konsula amatu Flandrijā pārņēma viņa dēls Kristofs van Mehelens (*Christoph Van Mechelen*).

Valters van Mehelens: *“Manas attiecības ar Latviju aizsākās, kad tika atvērta regulāra kuģu satiksme starp Antverpeni un Rīgu/Ventspili. 1992. gadā man tika uzticēts pārstāvēt Latvijas jūrniecības nozares intereses Beļģijā. Iesākumā ar kolēģi Nilšu Dālmanu divpusējās sarunās ar Beļģijas partneriem piedalījāmies tikai mēs, jo vēstniecība vēl nebija atvērta. Kāda pieredze! Ar lielu godu atceros prezidentu G. Ulmaņa un V. Viķes-Freibergas vizīti Beļģijā, ir bijušas ļoti interesantas tirdzniecības misijas uz Rīgu kopā ar Flandrijas valdību un Tirdzniecības kameru. Ar organizāciju “Flanders-Balticum” palīdzējām gan Beļģijas gan Latvijas uzņēmumiem.”*

Daniels Ferdinands Vanhofs (*Daniel Ferdinand Vanhoff*) pildīja Latvijas goda konsula pienākumus Valonijā no 2001. līdz 2019. gadam: *“Pirmais Latvijas vēstnieks, ar kuru tikos*

Latvijas goda konsulāta Flandrijā atklāšana 2017.gada maijā. No kreisās: Latvijas vēstniecības Beļģijā pilnvarotā lietvede Egita Lase, goda konsuls Flandrijā Kristofs van Mehelens, Goda konsuls Valonijā Daniels Vanhofs, nerezidējošā Latvijas vēstniece Beļģijā Ilze Rūse, bijušais goda konsuls Flandrijā Valters van Mehelens.

Ljēžā, bija viņa ekselence Imants Lieģis. Viņš mani nominēja goda konsula amatam, kurā strādāju gandrīz 20 gadus. Neaizmirstams bija mans pirmais ceļojums uz galvaspilsētu Rīgu, un mazās burvīgās Baltijas valsts, kas bija izvēlējusies mani par savu goda konsulu, iepazīšana. Atmiņā palikusi Dirbi (Durby) pilsētas delegācijas viesošanās Kuldīgā. 2006. gadā es nominēju prezidenti Vairu Viķi-Freibergu Ljēžas universitātes goda doktora titulam "Sievietes loma ekonomiskajā, sociālajā un kultūras jomā" par viņas kā sabiedriskā darbinieka izcilo ieguldījumu. Prezidente goda doktora titulu saņēma vizītes laikā Beļģijā."

F-16 IZNĪCINĀTĀJI UN MĪNU KUĢI

Beļģija bija pirmā valsts, kas NATO ietvaros nodrošināja Baltijas valstu gaisa telpas novērošanas funkcijas ar F-16 iznīcinātājlidmašīnām 2004. gadā. Kopumā Beļģija no dažādām gaisa spēku bāzēm Baltijas reģionā (Lietuvas, Igaunijas un Polijas) gaisa telpas novērošanas misiju ir veikusi desmit reizes, nākamā misija sāksies 2021. gada decembrī.

Tikpat nozīmīga ir arī Latvijas un Beļģijas Jūras spēku sadarbība. Latvijas jūras virsnieki apmācību veic Ostendē, EGUERMIN skolā ("The Belgian-Netherlands Naval Minewarfare School"), bet pēdējos gados Latvijas virsnieki jau paši sniedz atbalstu skolas kursu realizācijā. Savukārt Latvijas un Beļģijas mīnu kuģi Baltijas valstu jūras eskadras (Baltic States Naval Squadron, BALTRON) projekta ietvaros piedalās gan apmācībās Zēbrīgē Beļģijā, gan arī Liepājā, Latvijā.

RAIL BALTICA

Viens no Latvijas atpazīstamības simboliem Beļģijā. Rail Baltica vienu no sarežģītākajiem

Valsts prezidents E. Levits apskata F-16 iznīcinātāju, apmeklējot Beļģijas gaisa spēku bāzi Kleine Brogel 2021.gada 14.jūnijā.

posmiem Latvijā – Rīgas Centrālās stacijas pārbūvi un dzelzceļa tilta pār Daugavu būvi veic Beļģijas kompānija BESIX. Šis nozīmīgais infrastruktūras projekts savienos Rietumeiropu ar Ziemeļeiropu, izveidojot jaunu un ietekmīgu pasažieru un kravu transporta tīklu atzaru Eiropā, kas jau šobrīd raisa redzamu interesi arī ar kravu pārvadājumiem saistītajiem uzņēmumiem un institūcijām Beļģijā.

LATVIJAS DIPLOMĀTISKĀS PĀRSTĀVNICĪBAS BEĻĢIJĀ PĒC LATVIJAS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS

Latvijas vēstniecība Beļģijā atklāta 1994. gadā. Uzsākoties iestāšanās procesam Eiropas Savienībā (ES) un NATO, bija nepieciešams nodrošināt pastāvīgu Latvijas diplomātu klātbūtni šajās institūcijās. Sākotnēji pārstāvja funkcijas ES un NATO veica divpusējais

vēstnieks Beļģijā, papildus tam pildot arī nerezidējošā vēstnieka funkcijas Nīderlandē un Luksemburgā.

1997. gada aprīlī tika izveidota atsevišķa Latvijas Republikas pārstāvniecība ES, kas līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā 2004. gada 1. maijā ieguva Pastāvīgās pārstāvniecības ES statusu. 2008. gada 25. janvārī Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāvniecība ES sāka darbu jaunajā namā Briseles centrā, tā dēvētajā Eiropas kvartālā. Savukārt, Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāvniecība NATO uz jaunām telpām pārvācās 2018. gada sākumā, kad tika atklāta jaunā NATO galvenā mītne Briselē.

Nav noslēpums, ka izveidotājās trīs Latvijas diplomātiskajās pārstāvniecībās Briselē – Latvijas vēstniecībā, Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā un Pastāvīgajā pārstāvniecībā, NATO izvietots skaitliski lielākais skaits Latvijas diplomātu korpusa ārpus Latvijas. Piemēram, Latvijas prezidentūras ES laikā Latvijas pārstāvniecībā ES pastāvīgi strādāja

126 diplomāti un nozaru ministriju speciālisti. 2021. gadā Latvijas pastāvīgajā pārstāvniecībā ES strādā 58 diplomāti un speciālisti.

Latvijas straujais integrācijas process ES un NATO un resursu koncentrēšana dalībai šajās institūcijās, nedaudz aizēnoja divpusējo attiecību uzturēšanas svarīgumu starp Latviju un Beļģiju. 2015. gada vasarā tika slēgta Beļģijas vēstniecība Latvijā. Arī Latvija līdz 2016. gadam nenožīmēja vēstnieku Beļģijā, vēstniecības pamatfunkcijas uzticot pildīt pilnvarotajam lietvedim. 2016. gadā Ilze Rūse, tiekot nozīmēta kā vēstniece Nīderlandē, saņēma pilnvarojumu pildīt nerezidējošās vēstnieces funkcijas Beļģijā un Luksemburgā. 2019. gada nogalē Beļģijā tika nozīmēts pastāvīgi rezidējošs Latvijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Andris Razāns.

STUDENTA
PĒTĪJUMS

Aužot saiknes

Beļģijas latviešu diasporā

Ilze Vesere

Kā izvēlējies maģistra darba pētījumā pētīt tieši Latvijas diasporas politiku un Beļģijas latviešu diasporu?

Vēl motivācijas vēstulē, piesakoties studijām, rakstīju, ka vēlos pētīt naida runu saistībā ar romufobiju. Tomēr šā gada martā sapratu, ka līdz ar koronavīrusa stringrajiem ierobežojumiem Beļģijā, romus man satikt, visticamāk, nesanāks. Otrkārt, tuvāk pie sirds būtu pētīt Latvijas diasporas politiku un to, kā tā ietekmē Beļģijā dzīvojošos latviešus. Jau kādu laiku biju sekojusi līdzīgai Latvijas Ārlietu ministrijas, Eiropas Latviešu Apvienības un citu institūciju paziņojumiem, uzrunājot Beļģijas latviešus kā *diasporu*. Arī es pati jau gadiem dzīvoju ārpus Latvijas, tāpēc pētījuma pamatā ir arī personīga vēlme izprast diasporas politiku un tās ietekmi uz mūsu dzīvi. Turklāt, pirmo reizi, uzrunājot Beļģijas latviešus Facebook grupā "Latvieši Beļģijā", biju patiesi pārsteigta par lielo atsaucību. Sapratu, ka esmu uzrāpījusi ļoti aktuālam jautājumam, kas interesē visus Latvijas cilvēkus*, un katram, ko uzrunāju, bija svarīgi izteikt savu viedokli.

Sākam ar svarīgāko. Kas tad ir *diaspora*?

Latvijas diasporas politikas ietvaros ar vārdu

"diaspora" saprot aptuveni 370 000 Latvijas valstij piederīgos, kas dzīvo ārpus Latvijas. Diasporas likumā diaspora ir definēta šādi: "Ārpus Latvijas pastāvīgi dzīvojošie Latvijas pilsoņi, latvieši un citi, kam ir saikne ar Latviju, kā arī viņu ģimenes locekļi." Šī ir ļoti atvērta un iekļaujoša definīcija, kas iet roku rokā ar jaunākajām migrācijas pētnieku teorijām par diasporas dabu, proti, **mūsdienās diaspora ir saprotama kā priviligrētas mobilitātes fenomens**. Mūsdienas diasporas pamatā nav bēdas par dzimtenes zaudēšanu, kā tas bija mūsu "vecajai diasporai" vai jēdziena diaspora pirmapzīmētajām ebreju, armēņu vai iru diasporām. Diasporas locekļu atgriešanās dzimtenē ir iespējama, taču lielākoties **diaspora ir stabils transnacionālu veidojums kādas citas valsts teritorijā, kas var palīdzēt gan mītnes, gan dzimtās zemes attīstībai**. Tieši diasporas stabilitātes dēļ to mūsdienās uzskata par būtisku resursu ilgtspējīgai attīstībai (sustainable development), un jau 2015. gadā diasporas politika tā vai citādi bija ieviesta 110 pasaules valstīs.

Kas raksturoja intervējamus cilvēkus? Piemēram, kādas grupas tika intervētas – vecumi, profesijas, dzīvesvieta Beļģijā?

Iespējams, jau pagājušogad kāds bija pamanījis tīmekļa dzīlēs antropoloģijas un attīstības maģistra studentes **Hermīnes Švalbes** aicinājumu uz sarunām par latviešu diasporas specifiku Beļģijā. Hermīne nupat ir veiksmīgi absolvējusi Lēvenes Katoļu universitāti (*KU Leuven*), tādēļ aicinājām viņu īsi mums pastāstīt par savu pētījumu un tā rezultātiem. Viņas maģistra darbs "*Weaving (Un)settled Ties: Infrastructural Materialisations of the Latvian Diaspora Policy in Belgium*" ir pētījums par to, kā Latvijas diasporas politika materializējas Beļģijas latviešu diasporas infrastruktūrā. Ar šo pētījumu Hermīne centās izprast, ko ārzemju latvietim nozīmē dzīvot Latvijas diasporā, kā diasporas politika var atvieglot dzīvi diasporā un cik piederīgi šai diasporai jūtas Beļģijas latvieši.

Latvijas cilvēki, ar kuriem sarunājos, bija apzināti izvēlēti no visdažādākajām vecuma grupām, profesijām un dzīvesvietām. Kā iesaka migrācijas pētnieki, diasporas pētniecībā pielietotajām metodēm jābūt elastīgām un mainīgām, lai piekļūtu ne tikai diasporas galvenajiem locekļiem, kas parasti ir tās organizācijas centrā, bet arī mazāk aktīvajiem un pasīvajiem locekļiem. Tā kā *diaspora* ir polittehnoloģisks jēdziens, kuru istajā dzīvē ne visi izprot vienādi, tad par svarīgu uzdevumu uzskatīju uzrunāt arī tos, kuri sevi nepieskaita pie diasporas vai pat noliedz tās esamību. Tādējādi bija iespējams dokumentēt viedokļu dažādību, domstarpības un slēptus negludumus, kas antropoloģijā ir visai svarīgi.

No otras puses, ne mazāk svarīgi bija uzrunāt arī Latvijas diasporas politikas veidotājus un īstenotājus, lai izprastu viņu motivāciju un nākotnes ieceres. Līdz ar to runāju ne tikai ar Beļģijas latviešu diasporas pārstāvjiem, bet arī, piemēram, ar Rolandu Lappuķi, Aiju Lulli, Kristapu Grasi, Elinu Pinto, Intu Mieriņu un citiem pazīstamiem cilvēkiem. Atkarībā no katra pētījuma dalībnieka pozīcijas, būtiski atšķīrās izpratne par diasporu un diasporas politiku.

Antropoloģijas programmas kolēģi pēc Lēvenes universitātes absolvēšanas ciemojas Porto

Hermīne studiju laikā Lēvenē

Kāda nozīme ir diasporas infrastruktūrai?

Iedvesmojoties no politikas antropoloģiem, kā piemēram, *Cris Shore*, *Winifred Tate* un *David Mosse*, pētīju arī Latvijas diasporas politikas teorijas un prakses atšķirības. Arī Latvijas cilvēkiem Beļģijā ir svarīgi, ka tas, ko sola diasporas politika, patiešām arī tiek īstenots dzīvē. Teorijas un prakses atšķirības vislabāk var ieraudzīt, pētot diasporas infrastruktūru. Ar diasporas infrastruktūru saprot visu to, kas atvieglo diasporas pārstāvjiem dzīvi citā valstī, piemēram, konsulāts, vēstniecība, biedrība, baznīca, koris. Infrastruktūra gan vieno, gan nošķir diasporiešus. Salīdzinot ar, piemēram, Latvijas diasporu Portugālē, Beļģijas latviešu diasporai ir ļoti attīstīta infrastruktūra, sākot jau ar Latviešu biedrību Beļģijā, beidzot ar Briseles latviešu deļotājiem. Turklāt, Šeļjenes diasporai ir attīstīta sadarbība ar Latvijas Valsts iestādēm, piemēram, ar Ārlietu Ministriju un LIAA. Arī mikro-infrastruktūra ir pieejama, kā, piemēram, latviešu produktu piegāde, sūtījumu un pasažieru pārvadājumi.

Jautājot Latvijas cilvēkiem Beļģijā, vai viņiem šī infrastruktūra palīdz just piederību latviešu diasporai, atbilde ne vienmēr bija pozitīva. Visai pārsteidzoši bija dzirdēt, ka par spīti attīstītai infrastruktūrai, trūkst piedāvājuma dažādības un atvērtības jaunām vēsmām. No otras puses, ir zināms, ka diasporas līderi organizē diasporas dzīvi brīvprātīgi un upurējot personīgo laiku, kuru būtu varējuši pavadīt mājās ar ģimeni.

Pastāv uzskats, ka latvieši kļūst ieinteresētāki iesaistīties diasporas aktivitātēs tikai brieduma gados, līdzko bērniem jānodod latviskā dzīvesziņa. Tomēr, ja diasporā tiktu organizētas jaunajiem pievilcīgas nodarbes, tad arī latviešu jaunieši būtu labāk satikloti

savā starpā un informēti par iespējām, pasākumiem un resursiem. Iespējama ir risinājums jauniešiem būtu iestāties Eiropas Jauniešu biedrībā EJ!, kurā es arīdzan pati iestājos, līdzko padzirdēju no biedrības priekšsēdes, ka viņiem neesot neviena pārstāvja ne no Beļģijas, ne no Portugāles.

Viens no jautājumiem, ko parasti uzdevi, bija, vai Latvijas diasporas politika palīdz saglabāt saikni ar Latviju. Kādas bija atbildes un tavi secinājumi?

Rezumējot, pārsvarā saņēmu šāda veida atbildi: **“Viss ir atkarīgs no cilvēka paša. Ja cilvēks meklē veidus, kā saglabāt saikni ar Latviju, tad tas ir iespējams.”** Pētījuma laikā sapratu, ka mūsu diasporas politika ir mazs progresīvs solītis, kurš var mums palīdzēt vismaz idejiski paturēt prātā Latviju. Praktiski tomēr viss darbs ir jā dara mums katram pašam. To es arī pati cenšos šobrīd darīt – atrast veidu, kā sadarboties ar Latvijas kolēģiem antropoloģijā un migrācijas pētniecībā, kamēr turpinu dzīvot Portugālē.

Un ko Beļģijas latvieši domā par remigrāciju?

Liela daļa Beļģijas latviešu apsver nākotnē atgriezties Latvijā, citi skaidri un gaiši paziņoja, ka labāk jūtas Beļģijā. Ar dažiem diasporas locekļiem pat apspriedām, vai Latvijas diasporas politikas uzsvars uz remigrāciju vispār ir pareizs. Varbūt, ka vērtīgāk ir atvieglot diasporiešu dzīvi ārzemēs, nevis tā vietā publicēt veiksmes stāstus ar tiem, kas veiksmīgi atgriezušies? Vēl, šobrīd dominējošais naratīvs ir par to, ka Latvijā esot draudzīga vide uzņēmējdarbībai. Bet vai mēs visi pēc dabas esam uzņēmēji?

Remigrācijas koordinatori uzskata, ka Beļģijas latviešiem atgriezties Latvijā nav aktuāli, jo pārsvarā Beļģijā dzīvojot studenti un diplomātiskā korpusta pārstāvji, kuri par savu dzīvesvietu uzskata Latviju. Sadarbība ar Beļģijas latviešiem, citiem vārdiem sakot, esot skaitļos nenozīmīga. Savukārt Latvijas vēstniecības Beļģijā kontaktpersona diasporas jautājumos Anta Rutka-Kriškalne zināja teikt, ka informāciju par atgriešanos Latvijā vēlas saņemt diezgan daudzas ģimenes, sevišķi kopš pandēmijas sākuma. Visā visumā, tiek uzskatīts, ka remigrācija ir tieši atkarīga no Latvijas reģionu attīstības un iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību.

Interesanti ir arī Latvijas Universitātes Diasporas un migrācijas pētījumu centra pētījumi par latviešu emigrāciju un remigrāciju. Mūsdienu cilvēka dabā nemaz nav atgriezties dzimtajā zemē pavisam. Ir daudz biežāki gadījumi, kad mēs nokļūstam tā saucamajā “migrācijas slazdā” (*migration trap*). Latvieši aizbrauc atpakaļ uz Latviju, taču pieredzētais ārzemēs vilina pamest dzimteni vēlreiz. Arvien izplatītāks Eiropā kļūst transnacionāls dzīvesveids, kas nav piesiets vienas valsts robežām – var dzīvot vienā valstī, studēt otrā un strādāt trešajā.

Intervijas noslēgumā es vēlos vēlreiz pateikt milzīgu paldies visiem pētījumā iesaistītajiem dalībniekiem! Ja ir vēlme uzzināt vairāk par pētījuma rezultātiem, ar mani var sazināties rakstot uz e-pastu herminesv@protonmail.com.

* *Latvijas cilvēki* – apzināti lietots termins, ar kuru var apzīmēt visus Latvijas cilvēkus, tos nešķirojot pēc tautības, etniskās piederības u.c. sabiedrību šķēļošiem identitātes apzīmējumiem.

SAVS
UZŅĒMUMS

Daudzi vietējie latvieši atceras floristi **Gerdu Noviku**, kas pirms dažiem gadiem aicināja uz ziedu kompozīciju meistarklasēm. Viņa ir cilvēks, kas, atbraucot uz Beļģiju, krasi mainījusi savu nodarbošanos. Nu jau vairāk nekā trīs gadus Gerda saimnieko savā ziedu salonā "GG Touch" Hombēkā, nelielā ciematīņā netālu no Mehelenas. Mums viņa labprāt pastāstīja par savu pieredzi – ko tas nozīmē mainīt profesionālo jomu un sākt uzņēmējdarbību citā valstī?

Ilze Vesere

Sekot sapnī – atvērt ziedu salonu

Pastāsti, kā Tu nokļuvi Beļģijā?

Varētu teikt – nejauši, konkrēta mērķa nebija. Tomēr praktiski notika tā: pirms vairāk nekā 10 gadiem, kad Latviju skāra ekonomiskā krīze, manā darba vietā notika štatu samazināšana. Arī man vairs darba nebija, tomēr es par to īsti nebēdāju. Man bija pārliecība, ka es darbu atradīšu vienmēr, jo ir bakalaura un maģistra grāds finansēs, arī laba darba pieredze audita jomā. Kā jau jaunam cilvēkam, man gribējās redzēt pasauli, gribējās izaicinājumus.

Kāpēc tieši Beļģija, to es tā konkrēti pat nevaru pateikt, bet kaut kā likās, ka šī valsts ir priekš manis, un tā arī bija. Diezgan sen brālis bija aizbraucis ekskursijā uz Eiropas Parlamentu un atveda man tādu skaistu grāmatzīmi ar Briseles skatiem, un tā kaut kā uzrunāja, likās, ka tā ir interesanta pilsēta.

Un kad Latvijā man nebija darba un saistību, nolēmu – kāpēc nepamēģināt strādāt kaut kur citur. Tā es internetā, toreiz vēl populārājā www.draugiem.lv lapā, apjautājos

vietējiem Beļģijas latviešiem, kāda ir dzīve Beļģijā, cik un kas maksā, kā atrast darbu. Ļoti atsaucīgs bija Agnis Sauka, tagad latviešu biedrības vadītājs, viņš ļoti labi visu paskaidroja, lai gan mēs nebijām nemaz pazīstami. Tas tiešām bija sirsniņģi.

No finansēm pie puķēm

Sākumā es strādāju Briselē, mācījos valodas, apmeklēju arī dažādus kursus. Lai uzlabotu franču valodu, kādā akadēmijā mācījos mākslas vēsturi. Tur es ievēroju, ka ir kāda sieviete, kas vienmēr staigā pa koridoru ar skaistām ziedu kompozīcijām. Es vienmēr pati gribēju radīt kaut ko skaistu, tāpēc interesējos, kā ko tādu var apgūt. Un tā sanāca, ka drīz pēc tam divus semestrus apguvu floristiku; tad arī es sapratu, ka tas ir kaut kas priekš manis. Drīz arī sāku strādāt puķu veikalā Voluvē. Vēl pēc pusgada sāku organizēt meistarklases ziedu kompozīciju veidošanā, jo man patik strādāt ar cilvēkiem.

Vienlaikus es sāku arī mācīties nīderlandiešu valodu, jo, strādājot ar klientiem Beļģijā, ir

būtiski zināt abas valodas. Drīz pēc tam arī iepazīnos ar savu dzīvesbiedru, flāmu Nielu, un nu jau nīderlandiešu valoda ir gan ģimenes valoda, gan galvenā valoda darbā.

Kā Tu nolēmi atvērt savu ziedu salonu?

Mans dzīvesbiedrs zināja, ka viņa dzimtajā ciematā Hombēkā puķu salona īpašnieki dodas pensijā un telpas ir pieejamas. Es pati vēl šaubījos, jo man nebija pārliecības, vai man pieredze ir pietiekama, bet Niels mani pārliecināja. Pieminēto veikalu mēs gan nepārņēmām, jo tur bija prasības saglabāt stilu, un arī īre likās par augstu. Gribējās tomēr savu veikalu, savu dizainu. Ilgi nemeklējot, telpas atradām turpat blakus, ar pirmspirkuma tiesībām, un tas uzreiz uzrunāja. Tagad veikals ir manā īpašumā.

Es domāju tā: ja tu atrodi to, ko gribi darīt, tad arī tev kāds dzīvē izritina to sarkano paklāju, un viss aiziet. Arī tagad, kad mums jau ir 3 bērniņi, man bija viegli atgriezties darbā un darīt to, kas patīk. Šobrīd veikals ir atvērts tikai četras dienas nedēļas nogalē. Pārējo

laiku es varu veltīt ģimenei un bērniem.

Kā kovidlaikā veikals varēja izdzīvot?

Man ļoti patīk Beļģija kā nodokļu maksātājam tāpēc, ka es redzu, par ko es maksāju nodokļus. Kovidlaikā katram uzņēmējam bija kompensācija par to, ka nestrādā, un pēc tam pabalsts par katru mēnesi, līdz atgriezās apgrozījums. Valsts ļoti atbalstīja. Cieta tie uzņēmēji, kas nemaksāja nodokļus, jo nevarēja pierādīt savus ienākumus.

Pagājušā gada augustā ziedu veikalus ierindoja "svarīgo veikalu" kategorijā, jo tie nes cilvēkiem prieku. Kovidlaikā daudzi sāka nodarboties ar pašdarinātu kompozīciju veidošanu, pirka vairāk augus, dažādus materiālus, un tas norādīja, ka šī joma cilvēkiem ir svarīga.

Pagaidām gan biznesam nav atgriezies iepriekšējās apjomos, nenotiek korporatīvie pasākumi un lielas kāzas, kas bija mūsu lielākie klienti. Iepriekš veikals strādāja katru dienu, un mēs algojām arī vienu darbinieci. Tagad es

viena pati lieliski tieku galā ar pasūtījumiem un pasākumiem.

Kad beļģi visbiežāk pērk ziedus?

Tāpat kā latvieši, arī beļģi nes ziedus, kad iet ciemos. Beļģiem ir arī daudz dažādu svētku dienu, piemēram, ne tikai mammu un tētu diena, kad viņi iegādājas daudz puķes, bet arī omītēm ir sava diena. Tad mazbērni nes puķes omītēm, jo viņas jau bieži ir tās, kas palīdz pieņemt mazbērnu. Tā viņi saka paldies saviem vecvecākiem.

Ļoti daudz ziedus mums pērk ap 1. novembri, jo beļģiem ir svarīga arī Visu Svēto diena jeb mirušo piemiņas diena. Mūsu klienti pārsvārā ir vietējie iedzīvotāji, un viņiem katram te ir liela dzimta, katrs aiznes uz kapiņiem kādu puķīti vai ziedu kompozīciju.

Vai Tu esi novērojusi, kādas krāsas patīk beļģiem?

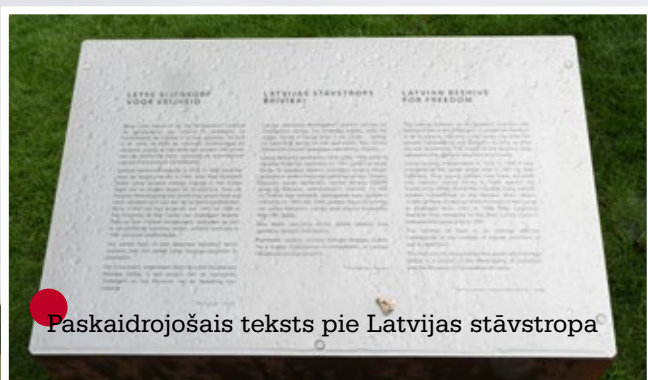
Oranžs un balts, jo tas visur piestāv. Arī fuksiju krāsa. Viņiem ļoti patīk saskaņoti toni,

harmonija. Manuprāt, lieliski ir tas, ka viņiem nav garlaicīgie rožu pušķi. Es kā floriste varu iepirkt sezonas puķes un izpausties ziedu kompozīcijās. Pasākumi un kāzas ir kā saldais ēdiens floristiem – cik dažādi klienti, tik dažādi ir viņu stili un vēlmes.

Man ir arī kāds nākotnes sapnis – atsākt vadīt meistarklases, izveidot savu floristikas akadēmiju, kur mācīt, kā veidot ziedu kompozīcijas, saskaņot krāsas. Tie būtu domāti gan vienkārši interesentiem, gan profesionāļiem. Varbūt pat Latvijā. Tad arī man būtu iemesls biežāk turp aizbraukt.

Man patīk, ka meistarklasēs var novērot, cik cilvēki un viņu redzējums ir atšķirīgs. Dodot vienas un tās pašas puķes, vienas un tās pašas materiālus, katrs izveido ko pilnīgi citu.

Laipni aicināti uz Hombēku, uz ziedu salonu "GG Touch"! www.theggtouch.com

Paskaidrojošais teksts pie Latvijas stāvstropa

Apdraudētas brīvības: dezinformācijas izplatība

Latvijas stāvstrops

Pols Denis (*Pol Denys*), Zedelgemas pilsētas domes deputāts

No flāmu valodas tulkoja Kristīne Venšava-Goldmane un Irēna Aramina

Aptuveni piecpadsmit kilometrus uz dienvidiem no vēsturiskās Briges pilsētas atrodas Zedelgemas pašvaldība. Tā ir diezgan klusa pašvaldība, kurā rodams balanss starp mājokļiem, rūpniecību, kas koncentrēta ap stacijas teritoriju, lauksaimniecību un dabu, tostarp skaisto mežu un dabas teritoriju *Vloethemveld* aptuveni 330 hektāru platībā, turklāt ar pārsteidzoši bagātu vēsturi. Nesen Zedelgemas pašvaldība nonāca mediju uzmanības centrā. Žurnālisti un vēsturnieki savos rakstos un publikācijās izteica pretrunīgus viedokļus par Brīvības pieminekļa "Letse Bijenkorf" (Latvijas stāvstrops) simbolisko nozīmi. Šis mākslas darbs radīts unikālā sadarbības projektā starp Zedelgemas pašvaldību un Latvijas Okupācijas muzeju.

Vloethemveld lauksaimniecības, diķu un zivju apsaimniekošanas, apmežošanas un mežizstrādes ilgā vēsture un ekonomiskā izmantošana ir zināma kopš viduslaikiem. Daļa teritorijas 20.gs. sākumā ieguva militāru nozīmi, un periodā no 1924.-1995. gadam tika izmantota kā municijas noliktava. Otrā Pasaulē kara laikā municijas glabātuvī pārņēma un izmantoja vācieši. Pēc Beļģijas atbrīvošanas 1944. gada septembrī, briti to pārveidoja par karagūstekņu nometni, kas darbojās no 1945. gada februāra līdz 1946. gada septembrim. Pēc tam Beļģijas armija to atkal izmantoja kā municijas noliktavu līdz brīdim, kad 1995. gadā ar Aizsardzības ministrijas rīkojumu tika nolemts *Vloethemveld* piešķirt

aizsargājamas teritorijas statusu tās ainavas, vēsturiskās, zinātniskās un estētiskās vērtības dēļ. Tā rezultātā mainījās *Vloethemveld* īpašnieks, un šobrīd tā atrodas Flāmu valdības Dabas un mežu aģentūras (*Agentschap voor Natuur en Bos – ANB*) pārvaldībā.

Zedelgemas kara nometne sastāvēja no četrām nometnēm ar milzu kapacitāti - tās spēja ik dienas uzņemt 60 000 ieslodzīto. Kopumā tur uzturējās vairāk nekā 160 000 kara gūstekņu, tai skaitā liels skaits Baltijas karavīru, precīzāk – 11 700 latviešu, 2 800 igauņu un aptuveni 2 000 lietuviešu. No visiem Zedelgemas kara nometnē nometinātajiem visvairāk datu ir pieejami par nometnē Nr. 2227 (POW Camp 2227) esošajiem latviešiem. Datu dokumentācija aizsākās Vācijas armijas rekrutēšanas un obligātā militārā dienesta laikā no 1943. gada marta līdz 1944. gada augustam, kas Kurzemē turpinājās vēl septembrī un oktobrī. Gandrīz visi Latvijas kara gūstekņi dienēja 15. leroču SS grenadieru divīzijā – *Waffen-Grenadier-Division der SS* (latviešu Nr. 1). Grupas vienotību stiprināja 1945. gada 28. decembrī Zedelgemā izveidotā Latvijas labklājības organizācija "Daugavas Vanagi". Pēc Latvijas kara gūstekņu atbrīvošanas no Zedelgemas nometnes, "Daugavas Vanagi" nodibināja vairākas filiāles Rietumeiropā, ASV un Austrālijā, un joprojām ir uzskatāmi par svarīgu latviešu diasporas organizāciju, kas turpina atbalstīt sākotnējos pirmajos Zedelgemas dibināšanas protokolos noteiktos

mērķus. Tie ietver vienotas latviešu kopienas uzturēšanu, latviešu kultūras, izglītības un jaunatnes attīstības atbalstīšanu, Latvijas neatkarības un brīvības aizstāvēšanu un visu kareivju, kuri cīnījās par Latvijas brīvību un neatkarību, godināšanu.

Starp komandiera pulkveža Arvīda Kripena nesekmīgo pašnāvības mēģinājumu 1945. gada 26. novembrī, lai izvairītos no aresta, ko veica PSRS pārstāvniecība Zedelgemas kara nometnē, un šābrīža pretrunīgo mākslas darbu "Latvijas stāvstrops", ir pagājuši 76 gadi, vēsturiskās dezinformācijas un viltus apsūdzību gadi.

Daudzus gadus pirms Kristapa Gulbja mākslas darba "Latvijas stāvstrops" atklāšanas svinībām 2018. gada 23. septembrī, mums bija izveidojusies īpaša saikne ar sadarbības partneri – Latvijas Okupācijas muzeju. Manam 2008. gada rakstam Karaliskajam armijas muzejam par kara vēsturi Briselē ar nosaukumu "Zedelgema, pēckara Latvijas nacionālisma un mākslas mantojuma šūpulis. Kārļa Zāles brīvības pieminekļa konteksts"; sekoja saziņa ar bijušo Zedelgemas kara ieslodzīto ģimenes locekļiem un Baltijas apmeklētāju plūsmu uz bijušo kara ieslodzīto nometni, starp kuriem bija arī muzeja vēsturnieki. 2014. gadā Latvijas Okupācijas muzejs organizēja vizīti Zedelgemā un, kopā ar vēsturnieku Andreju Feldmani un diviem bijušajiem karagūstekņiem, kā arī filmēšanas komandu, uzņēma dokumentālo

filmu "Zedelgema". Draudzīgā vienošanās starp muzeju un Zedelgemas pašvaldību radīja ideju veidot kopīgu mākslas darbu, kam bija jāatbilst ļoti specifiskiem nosacījumiem: tam bija jābūt atgādinājumam par Latvijas karagūstekņiem Zedelgemā, jāietver atsauce uz zaudēto Brīvības pieminekļa kopiju, kā arī jāatspoguļo BRĪVĪBA visos tās aspektos. Tās ir pamatbrīvības, piemēram, apziņas brīvība, personas brīvība, reliģijas brīvība, vārda brīvība, biedrošanās brīvība, darba brīvība, izglītības brīvība, pētniecības brīvība utt. Šīs brīvības tagad apdraud neseno notikusi preses ažiotaža, kā arī pašvaldības un tās "padomnieka" prof. Pieter Lagrou pretrunīgie lēmumi.

No daudzajiem prof. Lagrou paziņojumiem presei ir vērts izcelt divus spilgtākos toni nosakošos, ar mākslas darbu saistītos izteikumus par latviešu karagūstekņu piemiņu un par tādas ievērojamas iestādes kā Latvijas Okupācijas muzejs integritātes apšaubīšanu.

Pirmais no izteikumiem: "Latvijas kara noziedzniekiem Zedelgema bija durvis uz brīvību, un brīvība viņiem ir nesodāmības sinonims. (D.S. 7.6.2021)". Izmantojot terminu "kara noziedznieki", šausminošie noziegumi, ko cita starpā pastrādājis *Sonderkommando Arājs* 1941. gadā, tiek nepamatoti attiecināti uz Zedelgemas latviešu karagūstekņiem. Juridiskais termins "nesodāmība" vēsturiski nepareizi norāda, ka Latvijas kara gūstekņi kopumā ir vainīgi un tādējādi ir izvairījušies no soda. Un "vārti uz brīvību" lielākajai daļai no viņiem galu galā bija trimda visa mūža garumā svešzemē. Izteikumi, kuros "padomnieki" Prof. Lagrou kopā ar Zedelgemas pašvaldību stigmatizē karagūstekņus bez jebkādiem vēsturiskiem pierādījumiem un apvairo kā kara noziedzniekus, ir satraucoši. Vēsturnieks vienkārši "aizmirst" un apzināti nemin dažus svarīgus vēsturiskus faktus, tostarp Nirnbergas procesa secinājumus un "Likumu par pārvietotajām personām", jo tie nav politkorekti:

1. "Tribunāls paziņo, ka par noziedzīgu nodarījumu Hartas izpratnē ir uzskatāma grupa, ko veido personas, kuras ir oficiāli atzītas par SS biedriem, kā uzskaitīts iepriekšējā punktā, un kuras ir kļuvušas vai palikušas organizācijas locekles, zinot, ka tā tiek izmantota tādu darbību izdarīšanai, kas Hartas 6. pantā atzītas par noziedzīgām, vai kuras ir personīgi iesaistītas kā organizācijas biedri šādu noziegumu izdarīšanā, tomēr izslēdzot personas, kuras Valsts ir iesaukusi šajā organizācijā bez šo personu izvēles iespējām un kuras nav izdarījušas tādus noziegumus. Šā konstatējuma pamatā ir organizācijas dalība kara noziegumos un noziegumos pret cilvēci, kas saistīti ar karu; tādēļ šī grupa, kas atzīta par noziedzīgu, nevar ietvert personas, kuras pirms 1939. gada 1. septembra vairs nebija piederīgas iepriekšējā punktā uzskaitītajām organizācijām." (Starptautiskais militārais tribunāls (Nirnbergas tiesas) spriedums: Atbalstītās organizācijas, secinājumi, 1946.gads)

Saruna ar Zedelgemas karagūstekņu nometnē nometinātajiem. Jānis Straupe (kreisajā pusē) – Pol Denys (vidū) – Oskars Baltputnis (labajā pusē)

2. "Baltijas ieroču SS vienības (Baltijas leģioni) to mērķa, ideoloģijas, darbības un sastāva kvalifikācijas ziņā ir uzskatāmas par savrupām un no vācu SS atšķirīgām vienībām, tādēļ komisija tās neuzskata par ASV valdībai naidīgu kustību saskaņā ar Likuma par pārvietotām personām 13. paragrāfā izdarīto labojumu." (Grozījums 1948. gada Pārvietoto personu likuma 13. pantā).

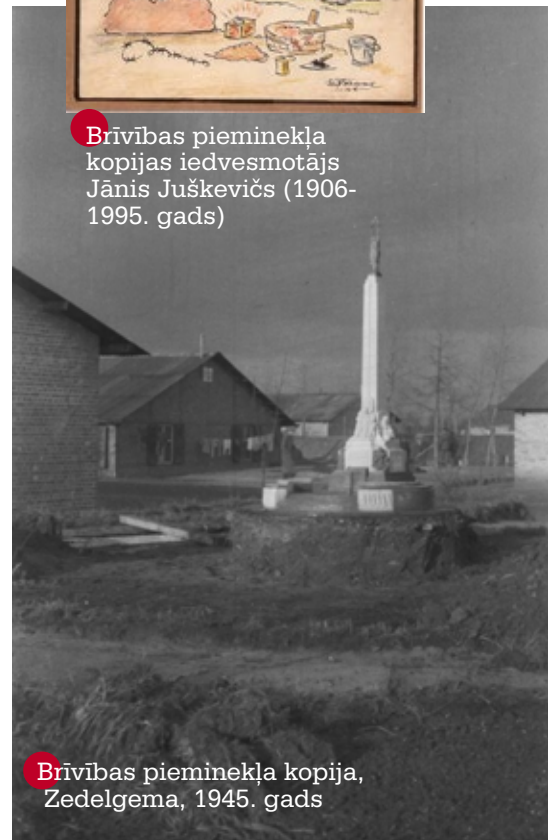
Taču prof. Lagrou sper soli tālāk savā argumentācijā ar otro izteikumu: "Viņiem (Latvijas okupācijas muzejam) ir pašiem savi uzskati par kolaborāciju (D.S. 7.6.2021)". Šis apgalvojums atklāti pauž, ka muzejs nerīkotos objektīvi vai pat rīkotos apzināti neobjektīvi iepriekšējā jautājuma sarežģītības dēļ. Tas ir īpaši kompromitējošs un akadēmiski necienīgs paziņojums.

Kas ir sagaidāms turpmāk? Zedelgemas pašvaldībai, noņemot pavadrakstu no pieminekļa un svītrojot no ielas nosaukumu "Brīvībaslaukums" (Brīvības laukums), tiek neatgriezeniski dzēstas gan atmiņas par Latvijas karagūstekņiem, gan pieminekļa brīvības vēstījums. Rodas daudz jautājumu par to, kāpēc nenotika konsultācijas ar bijušajiem partneriem – Latvijas Okupācijas muzeju un mākslinieku Kristapu Gulbi. 26. un 27. novembrī notiks simpozījs, kurā apspriedīs mākslas darba problemātiku, Latvijas karagūstekņu klātbūtni un bijušās kara nometnes teritorijas nākotni Zedelgemā. Rada neizpratni tas, ka neviens Latvijas okupācijas muzeja pārstāvis netika uzaicināts piedalīties simpozijā. Līdz ar to varam nopietni apšaubīt pasākuma objektivitāti un rodas bažas par to, ka pēc nesenažām apsūdzībām tiks arī uzsākts tiesas process.

Šajā 18. novembrī ar lepnumu atcerēšos ceļreģionu Rīgā, kurā es 2019. gadā no Latvijas prezidenta Egila Levita saņēmu pagodinājumu – "Atzinības krustu" un pateicībā varēju dalīties tajā ar muzeja draugiem. Taču diemžēl

Brīvības pieminekļa kopijas iedvesmotājs Jānis Juškevičs (1906-1995. gads)

Brīvības pieminekļa kopija, Zedelgema, 1945. gads

18. novembrī ar kauna sajūtu atcerēšos arī neseno apsūdzības un apvainojumus, kas vērsti pret Latvijas kara gūstekņiem un viņu ģimenēm, pret mākslas darbu "Latvijas stāvstrops" ziedotājiem, pret muzeja darbiniekiem un visu latviešu tautu kopumā.

PORTRETI

Linda Sīle

Ieva Brinkmane

Linda Sīle strādā Antverpenes universitātē, kur šogad aizstāvējusi savu doktora disertāciju. Akadēmiskajā vidē nonākusi vairāku liktenīgu sakritību dēļ. Sākotnēji Lindas studijas un darbs bija saistīts ar mākslu. Viņa studēja Jaņa Rozentāla mākslas vidusskolā, pēcāk pārcēlās uz Alsungu, kur izveidoja un vadīja mākslas klasi Alsungas mūzikas skolā. Šajā laikā viņa arī studēja Liepājas Universitātē par sākumskolas skolotāju. Visa dzīve bija saistīta ar mākslas pasauli – piedalījās dažādos projektos, organizēja nometnes un laikmetīgās mākslas izstādes. Arī visi nākotnes plāni bija šajā virzienā virzīti.

Pēc bakalaura studiju beigām bija jāpieņem lēmums par turpmākajām studijām. Linda vēlējās studēt ārpus Latvijas, lai iegūtu pieredzi un tad atgrieztos dzimtenē. Sakrītības dēļ viņa nonāca Zviedrijā, Gēteborgas universitātē, kur iestājās Izglītības pētniecības maģistrantūrā un paralēli arī Zinātnes teorijas programmas maģistrantūrā. Šīs studijas bija kā pagrieziena punkts viņas dzīvē, jo tām bija pavisam cita pieeja nekā Latvijā. Likās, ka atvērušies pilnīgi jauni horizonti, un sākās jauns posms Lindas dzīvē - pievēršanās zinātnei un pētniecībai.

Maģistrantūras studiju pēdējos mēnešos Linda uzzināja, ka Antverpenē ir īpaša sociālo zinātņu doktorantūras programma, kas saistīta ar viņas maģistra studiju laikā uzsāktu pētniecības tēmu. Viņa pieteicās uz šo doktorantūras vietu, tika uzņemta un 5 gadu garumā veica pētniecisko darbu. Šī gada maijā Linda aizstāvēja savu doktora disertāciju, publicēja grāmatu par pētniecības datubāzēm dažādās valstīs. Pētījumā gan Latvijas piemērs nav iekļauts, jo Latvijas pētniecības datubāze vēl bija izveides stadijā, tomēr apskatītas citu Eiropas valstu pētniecības datubāzes. Laikā, kad Linda ieguva savu doktora grādu, universitātes bibliotēkā bija vakance, kas tieši saistīta ar disertācijas tēmu. Tas bija kā ļoti loģisks turpinājums un lieliska iespēja praktiski izmantot iepriekš iegūtās zināšanas.

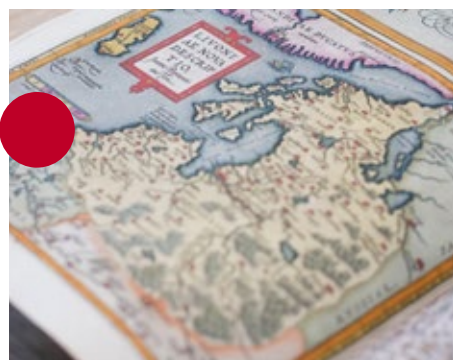
Paralēli akadēmiskajai un profesionālai darbībai Lindai tomēr nepieciešama arī radošāka darbošanās – viņa dzied Beļģijas latviešu kori. Pirms kāda laika viņa mēģināja atkal rokās paņemt krāsas, otu un gleznot, tomēr pēc vairāku gadu pārtraukuma tas nav bijis viegli. Likās, ka nekas vairs nesanāk un rokas vairs neklausā. Bet tas tomēr deva nepieciešamo praktisko darbošanos un radīšanas prieku. Lai arī Lindai nav doma atgriezties mākslas pasaulē, tomēr viņa to gribētu piekopt kā hobiju. Un tagad, kad milzu darbs pie doktora disertācijas ir pabeigts, varēs vairāk pievērsties radīšanai un kādai praktiskai nodarbei.

Lindai patīk arī aktīvā atpūta – pārgājieni un pastaigas dabā. Kā ļoti daudzi Flandrijā dzīvojošie, arī Linda uz darbu dodas ar velosipēdu. Jābrauc ap 10 kilometru vienā virzienā, bet ir labs velo ceļš, un tad tas ir viegli un ērti.

Pašlaik Linda strādā ar Antverpenes Universitātes bibliotēkas informācijas sistēmu dažādos projektos, kas saistīti ar kultūras mantojumu un arī ar tādām tēmām kā mašīnmācīšanās, mākslīgais intelekts un tā ietekme uz datu apstrādi un uzglabāšanu. Linda strādā angļu un flāmu valodā un ir ļoti priecīga par šādu notikumu attīstību. Visas it kā nejaušās sakrītības maģistra un doktora studiju laikā ir novedušas pie ļoti laba iznākuma, un viņa ir ļoti apmierināta ar savu darbu.

FOTO: ILZE GOLDŠTEINA - YSEBOOT

citādie svētki

Maija Liepiņa

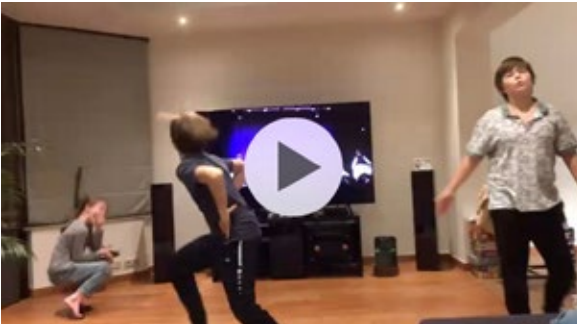
Šogad vasarā un rudenī notika XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norises dažādās formās gan Latvijā, gan diasporās – #CitādiSvētki. Mums kā dejotājiem šoreiz izpalika kopīgie deju raksti Daugavas stadionā, gaidītie koncerti Latvijas parkos un dārzos, garie mēģinājumi Rīgā saulē un lietū, dzīvošana visiem kopā kādā skolā un ar to saistītā jautrība. Taču, neskatoties uz to, mūsu svētki bija: kopā būšanā, dejošanas, varēšanas un satikšanās priekā tepat Briselē!

Gandarījums par mūsu laureātiem! Mazie Briseles latviešu dejotāji svētkiem ilgi, pacietīgi un atdevīgi gatavojās vairākus gadus, 2019. un 2020. gada skatēs iegūstot augstāko žūrijas novērtējumu savā vecuma un kvalifikācijas grupā. Šoruden bija jādejo arī svētku laureātu koncertā, lai parādītu to īpašo un savdabīgo, kas mūs izceļ citu dejotāju pulkā.

Kad pēc ilgstošām diskusijām Latvijā tika izlemts XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkus rīkot citādi, uzsverot brīvprātības principu un pielāgojoties esošajai epidemioloģiskajai situācijai, diasporas deju pulciņi tika aicināti iesūtīt savus sagatavotos deju koncertus video formātā, kā arī mūs uzaicināja piedalīties visiem svētku dejotājiem kopīgā video lielprojektā "Svinēt Sauli". Deģunus nenokārām, atjaunojām dejas, mācījāmies jaunas soļu kombinācijas un bijām priecīgi dejojot visdažādākajās vietās, sekojot svētku moto: "Svētki ir tur, kur esam mēs, svētki ir tādi, kādi esam mēs!"

● Kad pavasari pakāpeniski atviegloja epidemioloģiskos ierobežojumus, varējām atsākt dejošanu. Nebija viegli atcerēties dejas pēc gandrīz gadu ilgas pauzes. Sākumā katrs to darijām mājās, dejojot līdzīgu deju ierakstiem. Daži to darijām kopā – tā drošāk un jautrāk!

● Izpētījām gandrīz visus Briseles parkus un dārzus, meklējot labākās vietas mēģinājumiem un filmēšanai. Labierīcību tuvums, pēc iespējas mazāk ziņkārīgu garāmgājēju, ērta atrašanās vieta, piemērots (vismaz ne bīstams) segums dejošanai – tas viss bija svarīgi. Mazās meitenes devoja Rodebeek parkā, mazie pāriši - Georges Henri parkā, lielās meitenes un lielā pāru grupa par savu atzina autostāvvietu pie Ķīnas vēstniecības Woluwé, kas sākumā vēstniecības apsardzei izraisīja patiesi lielu interesi.

● Maijā divas nedēļas filmējām. Brīžiem to mēģināja izjaukt laikapstākļi, brīžiem slimība, bet nesekmīgi...

● Deju video kopprojekta "Svinēt Sauli" filmēšana bija īpaši atbildīgs pasākums: tiešsaistē jāsaslēdzas katram dejojājam, dejas virsvadītājam Rīgā un Latvijas Televīzijas filmēšanas grupai. Dejošanas un filmēšanas vietu izvēlējamies rūpīgi: tā, lai visi esam kopā, lai video esam pamanāmi arī 12 000 dejojāju pulkā un lai pēcpusdienas saule filmējot nespīd tieši kamerās. Turklāt bija jāatrod skaista, bet nomaļa vieta Briselē, lai svarīgo filmēšanu pēkšņi neiztraucē policija, skaidrojot, kāpēc pulcējamies. Nolūkojām ziedošu rapšu lauku pie Briseles II Eiropas skolas. Drošības pēc filmēšanu arī iepriekš izmēģinājām, lai vecāki zinātu, kas un kā jādara. Īstajā dienā saule spīdēja, rapši joprojām ziedēja un mēs dejojām. Izdevās! Svētdien, 6.novembrī, šo pandēmijas laika video lielkoncertu "Saulē vija zelta rotu" ar iekļauto fināldejas video "Svinēt sauli" varējām vērot LTV 1. programmā.

Svētku gājiena video
atrodams šeit:
<https://youtu.be/ZwAxGRzYAMw>

Visu deju video materiālu mīļai
atmiņai par šo laiku iespējams
noskatīties šeit:
<https://youtu.be/EMwN0wWH3ZQ>

● Domājām, kā noslēgt šo #CitāduSvētku nedēļu un 11 gadus ilgo kopā būšanu uz deju ceļa Briselē, jo mūsu deju skolotāja Dagnija atgriezās Latvijā. Kā jau svētku noslēgumā parasts – devāmies gājienā: no Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības ES, gar Beļģijas Karaļa pili, cauri pils parkam... Pie lielās strūklakas vēlreiz kopā uzdejojām, samīļojāmies un atvadījāmies līdz nākamajai tikšanās reizei...

"Lai esam pasargāti un šī pasaule kopā ir droša un siltas saules apspīdēta! Paldies maniem mīļajiem dančubērniem un viņu foršajām ģimenēm, un tiekamies atkal kādā no ceļiem, kur tik skaisti savijas deja un dzīve!" Jūsu Dagnija

Pie jūras, Minsterē vai mežā -

Ieva Brinkmane

AMATIERTĒĀTRU FESTIVĀLS LAIPA

Sirsnīgais Briseles latviešu teātris (sBlT) turpina darboties pārsvarā tiešsaistē, un šī gada rudenī piedalījās diasporas amatierteātru festivālā LAIPA Minsterē. Festivāla radošās meistarklases vadīja Dzintars Krūmiņš, Lelde Vikmane un Arnis Miltiņš. Šogad festivāls bija īpašā jeb hibrīda formātā – daži amatierteātri bija sagatavojuši izrādes un tās izrādīja uz skatuves, bet pārējie – video formātā. Arī sBlT bija sagatavojis video izrādi ar nosaukumu "DD Horizonti".

DD Horizonti ir pēc Eduarda Zilbera stāsta motīviem veidota īsfilma par tiekšanos pēc nezināmā un vēlmi noskaidrot, kas atrodas aiz horizonta. Lai arī jūrmala īsfilma ļoti izskatās pēc Latvijas, tomēr filmēšana notika tepat Beļģijā Dehānas (*De Haan*) pludmalē kādā saulainā septembra svētdienā. No rīta bija bēgums un jūra tālu projām, tomēr dienas gaitā tā nāca arvien tuvāk un tuvāk, līdz pēdējos kadros bija pavisam tuvu, un nācās

sBlT turpina darbu

pat skriet projām, lai viļņi mūs neapskalotu un neaiznestu jūrā.

Īsfilmu iespējams noskatīties šeit:

<https://ej.uz/DDhorizonti>

Šī gada oktobrī sBlT pēc ilgiem laikiem nospēlēja arī vienu izrādi ar skatītājiem jeb jau 2020. gada pavasarī tiešsaistē veidoto audioizrādi **Koklētājs un vilks**. Šoreiz izrāde tika uzvesta Tervūrenas mežā, tādējādi radot neparastu noskaņu un neaizmirstamu piedzīvojumu šajā īpašajā veļu laikā. Tā kā vēl aizvien spēkā ir īpašie Covid ierobežojumi, šī izrāde bija ierobežotam skatītāju lokam – mūsu mīļajiem regulārajiem skatītājiem, kas nāk uz visām izrādēm un vienmēr sēž pirmajā

rindā. Skatītāji izrādes laikā dzēra karstu tēju un karstvinu un klausījās īpašos tekstus un dziesmas. Pasākums notika ar EP deputāta Roberta Ziles atbalstu.

Šeit var noskatīties šī pasākuma Facebook tiešraidi: Pirmā daļa <https://fb.watch/92u3GiepK/> Otrā daļa <https://fb.watch/92u74c0XBJ/> Trešā daļa <https://fb.watch/92u86Hx0qe/>

2020. gadā mājāsēdes laikā veidoto izrādi var noskatīties/noklausīties šeit:

<http://www.ej.uz/KokletajsVilks>

Aicinām sekot sBlT jaunumiem sociālajos medijos <https://www.facebook.com/teatris.brisele>, jo pavisam drīz gaidāma jauna tiešsaistes izrāde, kuru gatavojam jau ilgāku laiku.

FOTO: NO SBLT ARHĪVĪEM

Atbalsts diasporas pulciņiem

Jau otro gadu latviešu diasporas dažādajām mākslinieciskajām kopām visā pasaulē bija iespēja pieteikties uz finansiālu atbalstu Kultūras ministrijas izsludinātajā programmā "Diasporas pašdarbības kopu attīstība un māksliniecisko spēju stiprināšana". Kultūras ministrijas līdzfinansējumam varēja pieteikties ar dažādiem projektiem: skatuves tērpu, mūzikas instrumentu, teātra dekorāciju materiālu un rekvizītu iegādei, kā arī telpu nomai. Šo programmu palīdzēja administrēt Pasaulē Brīvo latviešu apvienība (PBLA), savu darbu ieguldīja arī Eiropas Latviešu apvienība (ELA), palīdzot atrast labāko veidu, lai draudzīgi un taisnīgi sadalītu Kultūras ministrijas piešķirto naudu starp visām latviešu diasporas kopām plašajā pasaulē, kuru vairums ir tieši Eiropā.

Lai visiem tiktu atbalsts un lai nevienam nesāpētu sirsniņa, ELA kultūras nozares vadītāja Lelde Vikmane atrada veiksmīgu risinājumu: interešu kopām, kas pieteicās pirmo reizi šim atbalstam, bija iespēja pieteikt projektus par maksimālo iespējamo summu – 1200 eiro. Savukārt visa pārējā atlikusi Eiropas daļas atbalsta projekta nauda tika vienādi sadalīta starp kopām un pulciņiem, kas jau otro reizi izmantoja šo iespēju, un tāpēc katrs varēja pieteikt savu projektu 470 eiro apmērā.

Lai gan arī šogad turpinājās dažādi pandēmijas ierobežojumi, "Beļģijas latviešu dejotāji" priedējās par šo iespēju, pieteica savus projektus un papildināja pulciņa pūra lādi: pieaugušo grupa iegādājās tautisko brunču

Briseles latviešu dejotāji

audumu no Vidzemes novada, bet mazie dejotāji varēs vilkt vienādus baltus kreklus pie košajiem Kurzemes brunčiem un pelēkajām bikselēm. Vidzemes brunču audums, protams, tika pieskaņots pie vestītēm, ko pulciņam bija iespēja iegādāties iepriekšējā šī projekta kārtā pagājušajā vasarā. Pie skaistajiem audumiem un krekliem dejotāji tika, pateicoties ilggadīgai sadarbībai ar tautastērpu darbnīcu "Muduri", kas ne vienreiz vien ir darinājuši

tērpus un pucējuši Briseles dejotājus Dziesmu un deju svētkiem.

Bija gan arī kāds izaicinājums – par projekta naudu varēja iegādāties tikai audumu, ne gatavus brunčus. Tāpēc brunči vēl ir jāzūš! Izrādās, dejotājiem tas tāds nieks vien ir – dažas kopīgas meistarklases, un pirmie brunči jau ir gatavi un gaida savu uzzienu kādā koncertā.

FOTO: ALMA ULMANE UN GUNA ZAĶE-BALTĀ

Kad paaudzēs

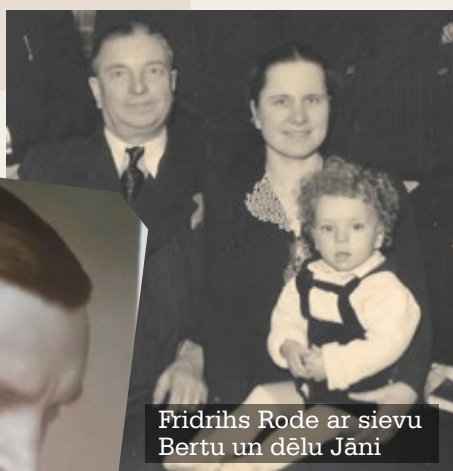
esi saistīts ar Briseli un teātri...

Darbojošās personas:

Fridrihs, aktieris, režisors, filozofijas doktors,
Jānis, Fridriha dēls, medicīnas doktors, ārsts,
Ieva, Jāņa vecākā meita,
Toms, Ievas dēls,
Mikus, Ievas dēls, dzimis Briselē,
Dana, Jāņa vidējā meita,
Rinalds, Danas dēls,
Lauma, Jāņa jaunākā meita,
Rebeka, Laumas meita,
Kurts, Laumas dēls

Jānis Rode, Lauma Rode, pārdomās, lidojumā Tallina-Brisele.

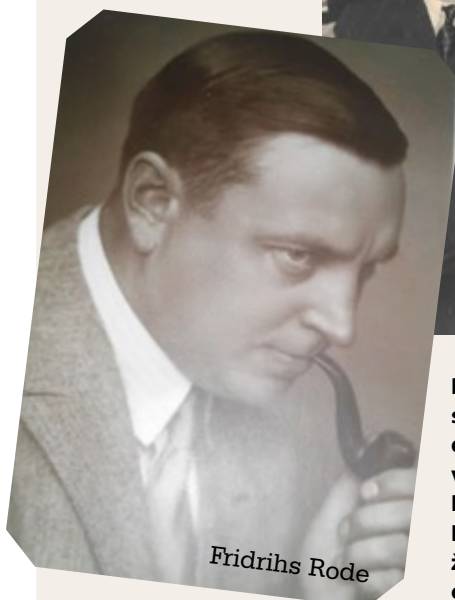
Cik dīvainas reizēm mēdz būt sakritības, ja lūkojas cauri laikiem! Ir vietas, kurās vienas dzimtas pārstāvji mēdz atgriezties... gluži kā gājputni...

Fridrihs Rode ar sievu Bertu un dēlu Jāni

Par sava veida "migrācijas pieturvietu" Rodes dzimtā dažādos gadsimtos skaidri iezīmējas Brisele. Dzimtas pirmais zināmais "gājputns", režisors Fridrihs Fricis Rode (1887-1967), uz Briseli dodas studēt, un 1929. gadā viņš ar izcilību iegūst doktora grādu filozofijā. Tomēr teātris bija viņa dzīves aicinājums kā pirms, tā arī pēc studijām: viņš bijis aktieris Rīgas Latviešu teātrī, Krievu Drāmas teātrī un Maskavas Dailes teātrī, no 1921. līdz 1926. gadam Fridrihs Rode bija Nacionālā teātra režisors, īstenoja 26 iestudējumus – pasaules un latviešu klasiku. Atgriežoties Latvijā, Fridrihs bija Liepājas teātra mākslinieciskais direktors un režisors (līdz 1934. gadam), iestudējot 103 izrādes, arī operetes un brīvdabas uzvedumus.

Fridrihs Rode

Fridriha dēls Jānis, arī doktors, tiesa, īsts medicīnas, uz Beļģiju pirmo reizi devās, Latvijai gatavojoties iestāties Eiropas Savienībā. Pastaigās pa Briseli ar nepilnus trīs gadus veco mazdēlu Tomu, veikala skatlogā tika atpazīta gan Latvijas Prezidenta fotogrāfija (!), gan franču ārsta Prospera Menjēra (Prosper Menière) statuja!

Latvijas simtgades gadā, nebūdam tieši saistīts ar teātri, Jānis Rode pārsteidza daudzus Briseles teātra skatītājus, pārliecinoši debitējot kā "sīrnīgā Briseles latviešu teātra" (sBlT) aktieris-teicējs izrādē "Sensenos laikos Daugavas lokos".

Jānis, Kurts, Lauma, Rebeka

Plašā Rodes dzimta 2019.gadā

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā uz Briseli strādāt dodas režisora mazmeitas ar ģimenēm, un likumsakarīgi Brisele ir vieta, kur mazbērni iegūst izglītības pamatus. Briseles 2. Eiropas skolā vairākus gadus vienlaikus mācījās trīs Jāņa mazbērni un Friča mazbērni: Toms, Rebeka un Kurts, un 2014. gadā Toms skolu absolvē – vēl viens izglītības diploms ģimenē, kurš iegūts tieši Briselē! Jāatzīmē, ka izglītība šajā skolā ir laba, ne velti Rebeka 2019. un 2020. gadā piedalās "Gudrs, vēl gudrāks" kopā ar Latvijas skolu bērniem. Pie tam, Rebeka ir pirmā dalībniece raidījuma vēsturē, kura piedalās, nemācoties ne Latvijā, ne kādā no Latvijas skolām!

Ne tikai izglītība un darbs Rodes dzimtu saista ar Briseli. Vēl svarīgs ir arī teātris, jā, atkal teātris! Kad režisora mazmeita Lauma ieradās Briselē 2009.gada sākumā, viņa uzreiz meklēja iespēju spēlēt "sirsnīgajā Briseles latviešu teātrī", jo kopā ar māsu Danu bija spēlējušas skolas dramatiskajā pulciņā. Tavu laimi, tāda iespēja bija jau 2011. gadā, un Lauma piedalās izrādēs vēl šo baltu dienu! Un ne jau viņa viena!

Lauma uz skatuves, 2019.gadā disasporas amatierteātru festivāls LAIPA.

Laikam Fridriha mīlestība uz teātri mīt visā dzimtā (jeb te vietā tas teiciens par Velnu un mazo pirkstiņu J), jo sBLt uzvedumos ir piedalījusies gandrīz visa ģimene: leva ar ģimeni ir bijuši uzticamie skatītāji, bet Dana un Rinalds ir palīdzējuši sBLt kā gaismotāji izrādēs vai skaņu meistari teicēja ierakstiem. Rebeka un Kurts ir spēlējuši vairākās sBLt izrādēs.

Īpaši jāizceļ sBLt izrāde "Sensenos laikos Daugavas lokos", kurā vienlaicīgi piedalījās pieci dzimtas pārstāvji trīs paaudzēs! Eh, ja režisors Fridrihs to redzētu! Lai gan viņš noteikti arī skatījās no kāda prožektora maliņas. Skatījās ar lepnumu!

Latvijas simtgadei veltītā izrāde "Sensenos laikos Daugavas lokos", 2018.gadā Briselē.

Šogad, vasarai beidzoties, pretēji gājputniem, pēdējie Rodes devās uz ziemeļiem, uz Igauniju – varbūt pārļauts ziemu, varbūt palikt nedaudz ilgāk, iespējams, at/(ie)zīmēt migrācijas pieturvietu... Bet kurš gan šobrīd zina, kur bērni izvēlēsies studēt un kura paaudze atkal iegriezies Briselē uz doktora grāda aizstāvēšanu vai teātra spēlēšanu, vai pat uz visu dzīvi... ;)

Latvijas dzimšanas diena mūsmājās tiek atzīmēta patrotiskās sarkanbaltsarkanās noskaņās gan tērpu izvēlē, gan galda klājumā un ēdienkartē. Starp sāļajām uzzkodām šajā toņu gammā par favorītu ir kļuvušas rīvētas sarkanās bietes ar biežpienu. Dzērveņu ķīselis ar putukrējumu un dzērveņu dekoru uz kūkas tiek pasniegti desertā. Katru gadu bērniem rodas jaunas idejas par to, ko iekļaut sarkanbaltsarkanajā ēdienkartē, tas ir labs izaicinājums pirms svētkiem!" Ilze

Pagājušajā gadā devāmies ģimenes pārgājienā. Oto, Ralfs, Sanita un Mārtiņš

18. novembra tradīcijas mūsu mājās

Mūsmājās svētku mēnesis sākās ar ziediem! Lai visiem skaists un ģimienisks šis laiks! Ar sveicieniem Ostrovski

Ari mūsu bērni katru gadu piedalās Beļģijas latviešu bērnu zīmējumu izstādē, un katru gadu viņiem ir jaunas idejas par to, kas saistās ar mīlo Latviju. Inese

Kabirs

Kad mēs vēl dzīvojām Rīgā, aizsākām tradīciju uz valsts svētkiem gatavot torti sarkanbaltsarkanās krāsās. Sākotnēji tā bija cepumu un biežpiena torte, lai visa ģimene var iesaistīties gatavošanā, arī bērni. Un šo tradīciju turpinām katru gadu, citreiz tortes dekorēšanā iesaistot arī atnākušos ciemiņus. Ilze

Katru gadu ar saviem zīmējumiem Sabine un Indars, Rebeka un Tomass, Marta Z., Marta S. un Anna piedalās zīmējumu un sacerējumu izstādēs par Latviju. Tomass savu pirmo zīmējumu izstādei uzzīmēja jau 2 gadu vecumā.

Foto: 2018.-2019.gads

Neila

Avīze "Beļģijas latviešu ziņas" top pateicoties daudziem brīvprātīgajiem, kas savā brīvajā laikā labprāt iesaka idejas, raksta rakstus, koriģē tekstus, tulko vai fotografē.

BEĻĢIJAS LATVIEŠU
ziņas

Avīze iznāk fragmentāri, pdf formātā lasāma LBB mājas lapā www.latviesi.be

Oficiālā adrese: Rue du Commerce 122, B1000, Bruxelles
Pasta adrese: Av. des Arts 23, B1000, Bruxelles

Redaktore: Ilze Vesere
Māksliniece: Baiba Roze

Biedrības reģistrācijas NR 409.294.765
Bankas konts: ING Bank, 340-1825310-02
(BIC BBRUBEBB, IBAN BE32 3401 8253 1002)
Ch. de Waterloo 687, B1180, Uccle